

Jeesuksen vertaus epärehellisestä taloudenhoitajasta (Luk. 16:1-9)

Perusta 4/2025 lehdessä ollut Lauri Thurénin kirjoitus ”Jeesuksen vaikein vertaus?”, sai minut kirjoittamaan tämän vuonna 2014 tekemäni alustuksen uudelleen.

Jeesuksen kertoma vertaus epärehellisestä taloudenhoitajasta kuuluu sellaiseen kokonaisuuteen, joka alkaa siitä kun fariseukset ja lainopettajat paheksuivat Jeesuksen toimintaa ja sanoivat: ”Tuo mies, Jeesus, hyväksyy syntiset seuraansa ja syö heidän kanssaan” (Luuk. 15:1-3).

Luuk. 15:1-3. Publikaanit ja muut syntiset tulivat Jeesuksen luo kuullakseen häntä. Fariseukset ja lainopettajat sanoivat paheksuen: ”Tuo mies (Jeesus) hyväksyy syntiset seuraansa ja syö heidän kanssaan.” Silloin Jeesus esitti heille vertauksen:

Jeesus vastasi paheksujille kertomalla heille neljä vertausta. Neljännen vertauksen epärehellisestä taloudenhoitajasta Jeesus puhui myös opetuslapsilleen. Vuoden 1992 raamatunkäännös on jättänyt myös sanan pois, jolloin siitä saa sen käsityksen että Jeesus olisi puhunut sen ainoastaan opetuslapsilleen. Vuoden 1933/38 käännöksessä myös sana on mukana. Nämä neljä vertausta ovat;

- eksynyt lammas,
- kadonnut raha,
- isä ja kaksi poikaa (tuhlaajapoikavertaus) ja
- epärehellinen taloudenhoitaja.

Kaikki nämä vertaukset liittyvät siihen, että Jeesusta, joka myös oli lainopettaja, syytettiin muiden lainopettajien ja fariseusten taholta syntisten ihmisten kanssa olemisesta. Fariseukset ja lainopettajat tulkitsivat Mooseksen lakia siten, että jos he ruokailisivat syntisinä pitamiensä ihmisten kanssa, heihin tarttuisi näistä syntiä. Tavalliset ihmiset olivat syntisiä, koska he eivät arkielämässään noudattaneet Mooseksen lain säännöksiä fariseusten edellyttämällä tavalla. Tavallinen ihminen ei tuntenut riittävän hyvin Mooseksen lain sisältöä eikä varsinkaan sen ympärille rakennettua sääntökokoelmaa (Joh. 7:47-49).

Joh. 7:47-49. Silloin fariseukset sanoivat: ”Oletteko tekin antaneet eksyttää itsenne? Onko kukaan halitusmies uskonut häneen (Jeesukseen)? Tai yksikään fariseus? Tuo rahvas ei tiedä laista mitään - kirottuja kaikki!” (Muutama fariseus kyllä uskoi Jeesukseen, mutta heidät sivuutettiin yllä olevan kaltaisella lauseella.)

Lainopettajat ja fariseukset siis ajattelivat, että syntisistä pitää olla erossa ja syntinen pitää tuomita. Perusteena oli, että jos kerran Mooseksen laki ja Jumala tuomitsevat syntisen, ei yhdelläkään ihmisellä silloin voi olla valtuuksia antaa syntiselle hänen syntejään anteeksi. Jeesus kuitenkin antoi. Syntinen fariseusten mukaansa oli se, joka ei noudattanut Mooseksen lakia ja sitä selittäviä perinnäisääntöjä. Tästä syystä Jeesustakin pidettiin syntisenä, sillä parantessaan sairaita sapattina Jeesus teki työtä ja syyllistyi siten sapattikäskyn rikkomiseen (Joh. 9:24-25, Joh. 7:21-23). Tosin Jeesuksen tekemien ihmetekojen ja puheiden vuoksi fariseusten ja lainopettajien joukossa oli myös sellaisia jotka eivät tienneet mitä ajatella Jeesuksesta (Joh. 10:19-21).

Joh. 9:24-25. Mies, joka oli ollut sokea (ja jonka Jeesus paransi sapattina tekemällä voiteen), kutsuttiin nyt uudestaan kuultavaksi. Fariseukset sanoivat hänelle: ”Anna kunnia Jumalalle! Me tiedämme, että se mies (Jeesus) on syntinen.” Mies vastasi: ”Onko hän syntinen, sitä en tiedä. Mutta sen tiedän, että minä, joka olin sokea, nyt näen.”

Joh. 7:21-23. Jeesus vastasi: ... Mooses sääti teille ympärileikkauksen - se ei tosin ole peräisin Moosekselta, vaan kantaisiltä - ja te toimitatte sen myös sapattina. Jos kerran ihminen ympärileikataan sapatinkin, ettei Mooseksen lakia rikottaisi, niin miksi te olette vihoissanne siitä, että minä sapattina paransin koko ihmisen? (Jeesus yritti kertoa fariseuksille ja lainopettajille, että heidän ahdas tulkintansa työnteosta sapattina ei ollut oikea.)

Joh. 10:19-21. Nämä (Jeesuksen) sanat synnyttivät taas kiistaa juutalaisten kesken. Monet heistä sanoivat: ”Hänessä on paha henki, hän on järjiltään. Mitä te häntä kuuntelette?” Toiset taas sanoivat: ”Noin ei puhu sellainen, jossa on paha henki. Ja pystyisikö paha henki avaamaan sokeiden silmät?” (Ne fariseukset ja lainopettajat, jotka pitivät Jeesusta syntisenä, selittivät Jeesuksen tekemät ihmeteat paholaisen avulla tehdyiksi. Vaihtoehtona olisi ollut tunnustaa ne Jumalan teoiksi mutta sitä he eivät halunneet tehdä, koska heidän sapatti / työnteoko -käsityksensä esti sen.)

Pieni selostus lainopettajien ja fariseusten noudattamista perinnäissäännöistä. Pekka Lindqvist selostaa kirjassaan "Juutalaisuus" mm. seuraavaa:

Ihanteena on rakentaa aita Tooran (= 5 Mooseksen kirjaa = laki) ympärille, ettei ihminen talloisi sen säädöksiä jalkoihinsa. Perimätieto on kuin aita Tooran ympärillä jonka sisäpuolella on Jumalan tahto. Tätä havainnollistetaan kuvalla kauniista (lain)istutuksesta, jonka Jumala on istuttanut mutta jonka ihmiset tallasivat alta aikayksikön. Ja siksi on tarpeen kohottaa perimätiedon aita suojaksi tuon istutuksen ympärille. Pyrkimyksenä on rakentaa tästä aidasta niin tiheä, ettei yksikään rikkomus pääsisi sen läpi, sillä onhan Jumalan käskyt otettava vakavasti. Näin muotoutuu perinnäissääntöjen tiuha verkko.

Yllä oleva kertoo sen, miten lainopettajat ja fariseukset pyrkivät tosissaan elämään Jumalan tahtoa todeksi. Sen vuoksi he määrittelivät tarkat rajat myös oikealle sapatinvietolle, oikealle paastoamiselle ja oikeille puhtauskäsitteille. Juutalaisuudessa ihmisten valittavana oli kaksi tietä; lain noudattamisen tai Jumalasta luopumisen tie. Mutta miksi Jeesus ei pysynyt tämän lain ympärille tehdyn aitauksen sisällä, olihan hänkin lainopettaja? Pekka Lindqvist antaa seuraavan vastauksen perustuen Uudesta testamentista löytyviin Jeesuksen omiin sanoihin:

Jeesuksen ympärillä kokoontuva joukko vietti jo messiaanisen ajan sapatia, olihan Jeesus jo heidän keskellään (Matt. 12:3-8). He eivät paastonneet, koska sulhasen läsnä ollessa ei tietenkään paastota vaan silloin juhlietaan (Matt. 9:15). He eivät pese käsiään rituaalipesuilla tai erottele ruokiaan koska he ovat jo puhtaita, ja heille kaikki ruoatkin ovat puhtaita (Matt. 15:2-20). Vaatimukset puhtausrituaaleista ovat jo täyttyneet heidän kohdallaan. Jeesus toi kolmannen tien joka ainoana vie taivaaseen. Jeesus itse on tämä tie.

Matt. 12:6-8. Minä (Jeesus) sanon: tässä teillä on enemmän kuin temppeli. ... Ihmisen Poika on sapatin herra."

Matt. 9:15. Jeesus vastasi heille (Johannes kastajan opetuslapsille): "Eivät kai häävieraat voi surra silloin, kun sulhanen vielä on heidän kanssaan!"

Matt. 15:2-3 ja 17-20. "Miksi sinun opetuslapsesi rikkovat isien perinnäissääntöjä?" he (fariseukset ja lainopettajat) kysyivät. "Heidän eivät pese käsiään, kun rupeavat syömään." Jeesus vastasi heille: "Miksi te itse rikotte Jumalan käskyä perinnäissäännöilläänne? ... se, mikä menee suusta sisään, jatkaa kulkuaan vatsaan, ja sitten se ulostetaan. Mutta se, mikä tulee suusta ulos, on lähtöisin sydämeistä, ja se saastuttaa ihmisen. Juuri sydämeistä lähtevät pahat ajatukset, murhat, aviorikokset, siveettömyys, varkaudet, väärät todistukset ja herjaukset. Nämä ne ihmisen saastuttavat, ei se, että syö pesemättömin käsin."

Jeesus ei kuitenkaan vähättele lainopettajien ja fariseusten tarkkuutta lain noudattamisessa. Jeesushan sanoi (Matt. 23:2-3): "Mooseksen istuin on nyt lainopettajien ja fariseusten hallussa. Tehkää siis niin kuin he sanovat ja noudattakaa heidän opetustaan. Älkää kuitenkaan ottako oppia heidän teoistaan, sillä he puhuvat yhtä ja tekevät toista." Näin Jeesus sanoi vaikka olikin eri mieltä joistakin asioista ja kritisoi fariseusten elämän hyveellisyyttä (Matt. 16:6, Luuk. 12:1, Mark. 8:15).

Matt. 16:6-12. Silloin Jeesus sanoi heille (opetuslapsilleen): "Pitäkää varanne. Varokaa fariseusten ja saddukeusten hapatetta." ... Silloin he ymmärsivät, ettei hän (Jeesus) käskenyt varoa leipätaikinan hapatetta, vaan fariseusten ja saddukeusten opetusta. (Fariseukset luottivat lain pikkutarkan noudattamisen tuovan hurskauden. Saddukeukset luottivat temppelirituaalien noudattamisen riittävän siihen.)

Ongelman voisi kiteyttää myös seuraavasti; Fariseukset ja lainopettajat yrittivät tarkalla sapatin noudattamisella jouduttaa Messiaan tuloa sillä periaatteella, että Jos Israel noudattaisi täydellisesti yhdenkin sapatin, Daavidin Poika, Messias, saapuisi välittömästi. He eivät hyväksyneet sitä, että Jeesus, Daavidin Poika oli Messias ja oli jo saapunut. Jeesus oli itse asiassa esteenä heidän hyvälle tavoitteilleen koska Jeesus ei noudattanut sapatia. Fariseukset ja lainopettajat pyrkivät pysymään Jumalan lakiliitossa – vaikka Jumalan lupaama uusi liitto oli Jeesuksessa Kristuksessa astumassa voimaan (Jer. 31:31-34, 2. Kor. 3:5-6).

Jer. 31:31-33. "Tulee aika", sanoo Herra, "jolloin minä teen uuden liiton Israelin kansan ja Juudan kansan kanssa. Tämä liitto ei ole samanlainen kuin se, jonka tein heidän isiensä kanssa silloin kun tartuin heidän käteensä ja vein heidät pois Egyptin maasta. Sen liiton (lakiliiton) he rikkoivat, vaikka minä olin ottanut heidät omakseni, sanoo Herra. "Tämän liiton minä teen Israelin kansan kanssa tulevina päivinä, sanoo Herra: Minä panen lakini heidän sisimpäänsä, kirjoitan sen heidän sydämeensä. Minä olen heidän Jumalansa, ja he ovat minun kansani. (Tämä toteutuu jokaisen sellaisen kohdalla, joka avaa sydämensä oven Jeesuksen käydä sisälle.)

2. Kor. 3:5-6. Meidän kykymme on saatu Jumalalta, ja hän on myös tehnyt meidät kykeneviksi palvelemaan uutta liittoa, jota ei hallitse (lain) kirjain vaan Henki. Kirjain näet tuo kuoleman, mutta Henki tekee eläväksi.

Jumalan laki, jota Jeesuksen ajan lainopettajat ja fariseukset pyrkivät noudattamaan, ei ole menettänyt merkitystään. Jeesus ei kumonnut lakia. Mitä Jeesus sitten teki? Kun uskomme Jeesuksen Kristuksen kuolleen ristillä syntiemme vuoksi ja kun pyydämme Häntä sydämeemme, saamme Pyhän Hengen. Silloin sydämessämme on samaan aikaan sekä Jeesus lain täyttäjänä mutta myös Jeesuksen sovintoveren tuoma armo.

Matt. 5:17-20. *"Älkää luulko, että minä (Jeesus) olen tullut lakia tai profeettoja kumoamaan. En minä ole tullut kumoamaan, vaan toteuttamaan. Totisesti: laista ei häviä yksikään kirjain, ei pieninkään piirto, ennen kuin taivas ja maa katoavat, ennen kuin kaikki on tapahtunut. ... Minä sanon teille: ellette te noudata Jumalan tahtoa paljon paremmin kuin lainopettajat ja fariseukset, te ette pääse taivasten valtakuntaan.* (Lainopettajien ja fariseusten elämäntarkoitus oli tutkia Jumalan lakia ja pyrkiä elämään sen mukaisesti. Joten; Jeesus teki mahdolliseksi päästä lain tietä taivasten valtakuntaan. Lain tehtävänä on ohjata lain noudattaja Jeesuksen Kristuksen luo.)

Tämä oli siis se alkutilanne johon liittyen; *"Fariseukset ja lainopettajat sanoivat paheksuen: "Tuo mies (Jeesus) hyväksyy syntiset seuraansa ja syö heidän kanssaan", ja tähän liittyen Jeesus kertoi nämä neljä seuraavaa vertausta.*

Vertaus eksyneestä lampaasta:

Luuk. 15:4-7. *"Jos jollakin teistä on sata lammasta ja yksi niistä katoaa autiomaahan, niin totta kai hän jättää ne yhdeksänkymmentäyhdeksän, lähtee sen kadonneen perään ja etsii, kunnes löytää sen. Kun hän löytää lampaansa, hän nostaa sen iloiten hartioilleen, ja kotiin tultuaan hän kutsuu ystävänsä ja naapurinsa ja sanoo heille: 'Iloitkaa kanssani! Minä löysin lampaani, joka oli kadoksissa.'* *Minä sanon teille: näin on taivaassakin. Yhdestä syntisestä, joka kääntyy, iloitaan siellä enemmän kuin yhdeksästäkymmenestäyhdeksästä hurskaasta, jotka eivät ole parannuksen tarpeessa.*

Jeesus aloitti tämän vertauksen sanomalla fariseuksille ja lainopettajille; *"Jos jollakin teistä"*. Jos hekin lähtisivät etsimään omaa kadonnutta omaisuuttaan, sellaista kuin lammas, miksi he eivät tee mitään Jumalalta kadoksissa olevan omaisuuden, syntisen ihmisen vuoksi. Jeesus yrittää kertoa, että Jumala ei toimi siten kuin fariseukset ja lainopettajat, vaan lähtee (on jo lähtenyt) oman kadonneen omaisuutensa eli syntisen ihmisen perään ja löydettyään tämän, iloitsee ja järjestää juhlat. Jokaisesta syntisestä (= vertauksen löydetty lammas), joka kääntyy (= palaa kotiin), iloitaan taivaassa. Sitä eivät arvonsa tuntevat fariseukset voineet hyväksyä, että Jeesus sanoi taivaassa iloittavan enemmän yhdestä kääntyneestä syntisestä kuin sellaisesta 99 hurskaasta, jotka eivät ole parannuksen tarpeessa. Fariseukset eivät olleet parannuksen tarpeessa, sillä he olivat omasta mielestään jo hurskaita Mooseksen lain noudattamisen vuoksi. Heidän jumalasuhteensa, "kotona olemisensä", oli samanlaista omavoimaista puurtamista kuin mitä myöhemmin kerrotun tuhlaajapoikavertauksen vanhemmalla veljellä oli. Siitä puuttui sellainen ilo jonka vain oikea yhteys Isään saa aikaan.

Fariseukset kyllä ymmärsivät että Jeesus puhui Jumalasta ja kansan johtajista paimenina ja kansasta lampaina (Ps. 23:1-2, Jer. 23:1). Kyllä fariseukset ymmärsivät myös sen, että Jeesus tarkoitti heitä niillä kotiin jätetyillä lampailla "jotka eivät parannusta tarvitse". Fariseuksilla saattoi olla tiedossaan sekin, että Jeesus oli sanonut itse olevansa hyvä paimen (Joh. 9:40-10:11). Jos he sen tiesivät, niin syntisenä pitämänsä Jeesuksen paimennettavana he eivät halunneet olla.

Ps. 23:1-2. *Herra on minun paimeneni, ei minulta mitään puutu. Hän vie minut vihreille niityille, hän johtaa minut vetten ääreen, siellä saan levätä.*

Jer. 23:1. *"Voi paimenia, jotka hukuttavat ja hajottavat minun laitumeni lampaat, sanoo Herra.*

Joh. 9:40-10:11. *Muutamit fariseukset, jotka olivat siinä lähellä, kysyivät tämän kuullessaan: "Et kai tarkoita, että mekin olemme sokeita?" Jeesus vastasi: "Jos olisitte sokeita, teitä ei syytettäisi synnistä, mutta te väitätte näkeväne, ja sen tähden synty pysyy teissä." "Totisesti, totisesti: se, joka ei mene lammastarhaan portista vaan kiipeää sinne muualta, on varas ja rosvo. Se, joka menee portista, on lampaiden paimen. Hänelle vartija avaa portin, ja lampaat kuuntelevat hänen ääntään. Hän kutsuu lampaitaan nimeltä ja vie ne laitumelle. Laskettuaan ulos kaikki lampaansa hän kulkee niiden edellä, ja lampaat seuraavat häntä, koska ne tuntevat hänen äänensä. Vierasta ne eivät lähde seuraamaan vaan karkaavat hänen luotaan, sillä ne eivät tunne vieraan ääntä." Jeesus esitti heille (fariseuksille) tämän vertauksen, mutta he eivät ymmärtäneet, mitä hän puheellaan tarkoitti. Siksi Jeesus jatkoi: ... "Minä olen hyvä paimen, oikea paimen, joka panee henkensä alttiiksi lampaiden puolesta.*

Tässä on yksi vastaus siihen, miksi Jeesus söi syntisten kanssa. Jeesus paimenena oli löytänyt kadonneen ja juhli löytynyttä. Syntinen oli saanut yhteyden Jumalaan Jeesuksen Kristuksen kautta. Jeesus ei kiellä ateriyhteyttä kanssaan yhdeltäkään yhteyteensä tulevalta eikä tulleelta, ei kieltänyt silloin eikä kiellä nyt (Ilm. 3:20).

Ilm. 3:20. *Minä (Jeesus Kristus) seison ovelta ja kolkutan. Jos joku kuulee minun ääneni ja avaa oven, minä tulen hänen luokseen, ja me aterioimme yhdessä, minä ja hän.*

Itäisen kirkon kristilliseksi symboliksi tuli paimen, joka kantaa karitsaa hartioillaan – läntisessä kirkossa tuli risti.

Vertaus kadonneesta hopearahasta:

Luuk. 15:8-10. *"Tai jos naisella on kymmenen hopearahaa ja hän kadottaa niistä yhden, niin totta kai hän syyttää lampun, lakaisee huoneen ja etsii tarkoin, kunnes löytää sen. Ja rahan löydettyään hän kutsuu ystävättärensä ja naapurin naiset ja sanoo: 'Iloitkaa kanssani! Minä löysin rahan, jonka olin kadottanut.' Yhtä lailla, sen sanon teille, iloitsevat Jumalan enkelit yhdestäkin syntisestä, joka tekee parannuksen."*

Naisen kymmenen hopearahaa saattoivat olla morsiuslahjaksi saatu koru, jota pidettiin otsalla. Yhdenkin rahan kaatoaminen pilasi korun ja sen tunnearvon.

Tämänkin vertauksen sanoma on; kadonnutta tulee etsiä ja iloita löytyneen vuoksi - sillä taivaassakin iloitaan parannuksen tehneistä (kotiin tulleista) syntisistä. Jeesus kertoo fariseuksille ja lainopettajille, että jos kerran yhden kadonneen rahankin vuoksi lähdetään etsintämatkalle, niin eikö ihminen ole arvokkaampi. Jos kerran yhdellä esineellä voi olla tällainen arvo ihmiselle, kuinka paljon enemmän tunnearvoa ihmisellä on Jumalalle.

Koska Jeesusta kuuntelevassa väkijoukossa oli todennäköisesti mukana myös naisia, tämä vertaus kertoo hienolla tavalla sen, miten meidän Herramme osasi ottaa huomioon kaikki kuulijat.

Vertaus isästä ja kahdesta pojasta (tuhlaajapoikavertaus):

Luuk. 15:11-32. *Jeesus jatkoi: "Eräällä miehellä oli kaksi poikaa. Nuorempi heistä sanoi isälleen: 'Isä, anna minulle osuuteni omaisuudestasi.' Isä jakoi omaisuutensa poikien kesken. Jo muutaman päivän päästä nuorempi kokosi kaikki varansa ja lähti kauas vieraille maille. Siellä hän tuhlassi koko omaisuutensa viettäen holtitonta elämää. Kun hän oli pannut kaiken menemään, siihen maahan tuli ankara nälänhätä, ja hän joutui kärsimään puutetta. Silloin hän meni erään sikäläisen miehen palvelukseen, ja tämä lähetti hänet tiluksilleen sikopaimeneksi. Nälkänsä hän olisi halunnut syödä palkoja, sikojen ruokaa, mutta niitäkään ei hänelle annettu. "Silloin poika meni itseensä ja ajatteli: 'Minun isäni palkkalaisilla on kaikilla yllin kyllin ruokaa, mutta minä näännyn täällä nälkään. Ei, nyt minä lähdän isäni luo ja sanon hänelle: Isä, minä olen tehnyt syntiä taivasta vastaan ja sinua vastaan. En ole enää sen arvoinen, että minua kutsutaan pojaksesi. Ota minut palkkalaistesii joukkoon.' Niin hän lähti isänsä luo. Kun poika vielä oli kaukana, isä näki hänet ja heltyi. Hän juoksi poikaa vastaan, sulki hänet syliinsä ja suuteli häntä. Poika sanoi hänelle: 'Isä, minä olen tehnyt syntiä taivasta vastaan ja sinua vastaan. En ole enää sen arvoinen, että minua kutsutaan pojaksesi.' Mutta isä sanoi palvelijoilleen: 'Hakekaa jouduin parhaat vaatteet ja pukekaa hänet niihin, panna hänelle sormus sormeen ja kengät jalkaan. Tuokaa syöttövasikka ja teurastakaa se. Nyt syödään ja vietetään ilojuhlaa! Minun poikani oli kuollut mutta heräsi eloon, hän oli kadoksissa, mutta nyt hän on löytynyt.' Niin alkoi iloinen juhla. "Vanhempi poika oli pellolla. Kun hän sieltä palatessaan lähestyi kotia, hän kuuli laulun, soiton ja tanssin. Hän huusi luokseen yhden palvelijoista ja kysyi, mitä oli tekeillä. Palvelija vastasi: 'Veljesi tuli kotiin, ja isäsi käski teurastaa syöttövasikan, kun sai hänet terveenä takaisin.' Silloin vanhempi veli suuttui eikä halunnut mennä sisään. Isä tuli ulos ja suostutteli häntä, mutta hän vastasi: 'Kaikki nämä vuodet minä olen raatanut sinun hyväksesi enkä ole kertaakaan jättänyt käskyäsi täyttämättä. Silti et ole koskaan antanut minulle edes vuohipahaista juhliakseni ystäväieni kanssa. Mutta kun tämä sinun poikasi tulee, tämä, joka on hävittänyt omaisuutesi porttojen parissa, sinä teurastat hänelle syöttövasikan!' Isä vastasi hänelle: 'Poikani, sinä olet aina minun luonani, ja kaikki, mikä on minun, on sinun. Mutta olihan nyt täysi syy iloita ja riemuita. Sinun veljesi oli kuollut mutta heräsi eloon, hän oli kadoksissa mutta on nyt löytynyt.'"*

Jeesus jätti tämän vertauksen kertomisen tarkoituksella kesken. Fariseukset ja lainopettajat todennäköisesti ymmärsivät, että Jeesus tarkoitti vertauksen vanhemmalla veljellä heitä. Tiedossa ei kuitenkaan vielä tuolloin ollut, miten

he, eli ”vanhempi veli” lopulta suhtautuisivat vertauksen isään. Tulisiko vanhempikin veli kotiin, eli kääntyisi, vai suurenisiko ristiriita. Lopulta ”vanhempi veli” ei suostunut sovintoon isän kanssa joka oli armahtanut ja ottanut luokseen hänen nuoremman veljensä, vaan tappoi isänsä = Jeesuksen Kristuksen ristillä (Luuk. 19:47). Jeesus on yhtä Isän Jumalan kanssa (Joh. 14:9, Joh. 10:30-33).

Luuk. 19:47. *Hän (Jeesus) opetti sitten joka päivä temppelissä. Ylipapit, lainopettajat ja muut kansan johtomiehet miettivät, miten raivaisivat hänet pois tieltä.*

Joh. 14:9. *Jeesus vastasi: ... Joka on nähnyt minut, on nähnyt Isän.*

Joh. 10:30-33. *Minä ja Isä olemme yhtä." Juutalaiset alkoivat taas kerätä kiviä kivittääkseen Jeesuksen. Jeesus sanoi heille: "Minä olen teidän nähtenne tehnyt monta hyvää tekoa, jotka ovat lähtöisin Isästä. Mikä niistä antaa teille aiheen kivittää minut?" Juutalaiset vastasivat: "Emme me sinua minäkään hyvän teon tähden kivitä, vaan jumalanpilkan tähden. Sinä teet itsesi Jumalaksi, vaikka olet ihminen."*

Yksi tämänkin vertauksen sanoma on se, että löytyneen ja kotiin tulleen syntisen vuoksi iloitaan ja järjestetään juhlat. Toinen vertauksen sanoma käsittelee häpeää.

- Nuorempi veli aiheutti isälleen ja suvulleen häpeää pyytämällä osuuttaan omaisuudesta isän vielä eläessä. Se oli käytännössä sama kuin olisi toivonut isän kuolemaa. Poikkeuksellista olikin, että isä suostui omaisuuden jakoon. Vertauksen isä siis tuhlassi jo tässä vaiheessa itse omaa omaisuuttaan. Tämä nuoremman veljen aiheuttama häpeä jäi ainakin osittain suvun sisäiseksi asiaksi koska hän lähti pian pois yhteisöstään.
- Jeesus ei yritä kaunistella nuoremman pojan toimintaa, vaan kertoi tämän vajonneen alimpaan mahdolliseen rappiotilaan jota juutalaiselle voi kuvata, ruokailemaan sikojen kanssa. Jeesus kertoo, että ”poika meni itseensä” ja lähti kotiin isänsä luo. Tätähän parannuksen teko on, suunnan muutos ja tulemista takaisin kotiin Isän Jumalan luo.
- Isällä oli kiire poikansa luo ennen kuin kyläläiset tai vanhempi veli olisivat ehtineet, sillä näiden olisi pitänyt ”maksaa” pojalle tämän suvulle ja yhteisölle tuottama häpeä. Pojan isä teki sen ajan yhteiskunnassa mahdotoman teon, sillä juoksemalla nuorempaa poikaansa vastaan isä häpäisi itse itsensä. Juostessa sääret näkyivät koska kaavun helma piti nostaa ylös. Lisäksi juostessa joutui näyttämään kengän pohjia katsojille, mikä oli halveksunnan osoitus. ”Sinä olet kuin kenkäni pohjaan tarttunutta saastaa.” Isä siis häpäisi itsensä lapsensa tähden. Näinhän myös Jumala teki, kun Hän Jeesuksessa Kristuksessa kärsi ristillä kaiken sen häpeän, joka olisi kuulunut jokaiselle meistä (Hepr. 12:1-2). Meille länsimaalaisille on tärkeää se, että Jeesus maksoi meidän velkamme. Uskoon tulleille muslimeille on tärkeämpää se, että Jeesus on kantanut heidän häpeänsä.

Hepr. 12:1-2. *Juoskaamme sinnikkäästi loppuun se kilpailu, joka on edessämme, katse suunnattuna Jeesukseen, uskomme perustajaan ja täydelliseksi tekijään. Edessään olleen ilon tähden hän häpeästä välittämättä kesti ristillä kärsimykset, ja nyt hän istuu Jumalan valtaistuimen oikealla puolella.*

- Ensimmäiseksi isä antoi luoksensa palanneelle pojalleen suudelman rauhan ja sovinnon merkiksi. Huomionarvoista on, että jo ennen kuin poika ehti edes tunnustaa syntejään ”isä näki hänet, sulki hänet syliinsä ja suuteli häntä”. Tämä teko, yhdessä sen kanssa että isä oli häpäissyt itsensä hänen takiaan, ilmeisesti mursi pojan sydämen. Pojan laskelmoitu ja ennakkoon opeteltu puhe muuttui aidoksi synnintunnustukseksi. Hän ei enää sanonut ansaitsevansa paikkaa isänsä luona palvelijana, vaan jätti ratkaisun isänsä käsiin. Mekin tulemme usein Jumalan luo laskelmoiden ja ”kauppaa käyden” mutta jos annamme Jumalan kaikenkattavan rakkauden murtaa sydämemme, saamme paljon enemmän kuin osaamme ikinä odottaa.
- Isä poisti poikansa häpeän antamalla hänelle kengät jalkaan (= julkinen synninpäästö). Isän menettelyn olisi siinä yhteisössä pitäen pitänyt olla 5. Moos. 21:18-21 mukainen. Näin Mooseksen laki ohjasi menettelemään.

5. Moos. 21:18-21. *"Jos vanhemmilla on tottelematon ja uppiniskainen poika, joka kurituksesta huolimatta ei kuuntele heitä, heidän on otettava poika kiinni ja vietävä hänet kaupunkinsa portille ja sanottava kaupungin vanhimmille: 'Tämä meidän poikamme on tottelematon ja uppiniskainen. Hän ei kuuntele meitä, vaan viettää kevytmielistä ja juopottelevaa elämää.' Silloin kaupungin miesten on joukolla kivitettävä poika hengiltä. ...*

Isällä oli kiire poikansa luo ennen kuin kyläläiset tai vanhempi veli olisivat ehtineet.

- No, mitä vanhempi veli teki, kun kuuli ja näki, että isä syö ja juo kotiin tulleen (= synnissä rypeneen mutta parannuksen tehneen) pojan kanssa. Samoinhan Jeesus söi ja joi syntisten kanssa, mistä fariseukset ja lainopettajat olivat närkästyneet. Vanhempi veli suuttui, koska hänen mielestään isä menetteli väärin. Ei nuorempaa veljeä

palkita pitänyt vaan rangaista. Ei vanhempi veli sitä ajatellut, että nyt hän itse häpäisi isänsä, kun julkisesti vastusti isänsä tahtoa eikä tullut kotiin juhlimaan nuoremman veljen paluuta. Sana, joka hepreankielessä tarkoittaa ”tulkaa kotiin” on käännetty suomeksi ”tehkää parannus”. Juhlissa oli mukana koko kylä, joten vanhemman veljen kapina isäänsä vastaan tuli välittömästi koko kylän tietoon.

- Isän ei olisi tarvinnut mennä vanhemmankaan poikansa luo. Hän meni kuitenkin.

Vanhempi veli oli tässä vaiheessa isänsä kaiken omaisuuden omistaja, vaikka isä olikin jättänyt hallintaoikeuden itselleen (Matt. 23:1-4). Isä toimi ikään kuin vanhemman poikansa taloudenhoitajana. Nuorempi veli oli osuutensa jo tuhlanut. Tässä on avain neljännen vertauksen ymmärtämiseen, joka on vertaus epärehellisestä taloudenhoitajasta.

Matt. 23:1-4. Silloin Jeesus puhui kansalle ja opetuslapsilleen sanoen: "Mooseksen istuimella istuvat kirjanoppineet ja fariseukset. ...

Jeesus haluaa sanoa fariseuksille; jos kerran ihminen, vertauksen isä, häpäisi itsensä siksi, että nuorempi poika säästyisi tuholta, eikö Hän, Jeesus, voisi tehdä samoin kadoksissa olevien syntisten ihmisten tähden hyväksymällä heidät seuraansa ja syömällä heidän kanssaan, jotta hekin välttyisivät tuholta – varsinkin kun nämä syntiset tulevat takaisin kotiin eli tekevät parannuksen (Hes. 33:11). Fariseuksilla parannuksen teko eli kotiin tuleminen tarkoitti Mooseksen lain tarkkaa noudattamista. Omasta mielestään he itse olivat jo ”kotona”, koska noudattivat lakia.

Hes. 33:11. Sano heille: Niin totta kuin minä elän, sanoo Herra, Herra, ei ole minulle mieleen jumalatomon kuolema, vaan se, että jumalaton kääntyy tieltänsä ja elää. Kääntykää (tulkaa kotiin), kääntykää (tulkaa kotiin) pois pahoilta teiltänne; ja minkä tähden te kuolisitte, ...

Vanhempi veljeksistä sanoi isälleen: ”Kaikki nämä vuodet minä olen raatanut sinun hyväksesi enkä ole kertaakaan jättänyt käskyäsi täyttämättä.” Näinhän fariseus yrittää toimia. Mutta millaista raatamista, millaista omaisuuden käyttöä ja millaista käskyjen täyttämistä Jumala meiltä odottaa? Tähän liittyy Jeesuksen vertaus epärehellisestä taloudenhoitajasta ja siihen liittyvä jälkipuhe, jotka molemmat oli kohdistettu fariseusten lisäksi myös opetuslapsille.

Vertaus epärehellisestä taloudenhoitajasta:

***Luuk. 16:1-9.** Jeesus puhui sitten (myös) opetuslapsilleen: "Oli rikas mies, jolla oli taloudenhoitaja. Hänelle kanneltiin, että taloudenhoitaja tuhlassi hänen omaisuuttaan. Hän kutsui tämän luokseen ja sanoi: 'Mitä minä sinusta kuulen! Tee tili toimistasi, minun talouttani sinä et enää hoida.' Mies mietti: 'Mitä minä nyt teen? Isäntä panee minut pois taloudenhoitajan toimesta. Kaivaa en jaksa, kerjätä en kehtaa. Nytpä tiedän! Järjestän niin, että toiset ottavat minut taloonsa, kun joudun lähtemään työpaikastani.' Hän kutsui isäntänsä velalliset vuoron perään luokseen. 'Paljonko olet velkaa isännälleni?' hän kysyi ensimmäiseltä. 'Sata astiaa öljyä', tämä vastasi. Taloudenhoitaja sanoi: 'Tässä on velkakirjasi, istu ja merkitse äkkiä viisikymmentä.' Sitten hän kysyi toiselta: 'Entä sinä, paljonko sinä olet velkaa?' Tämä vastasi: 'Sata tynnyriä vehnää.' Taloudenhoitaja sanoi: 'Tässä on velkakirjasi, merkitse kahdeskymmentä.'" Ja Herra kehui epärehellisen taloudenhoitajan viisautta (herra kehui oveluutta, ”viisautta” on virheellistä käännettä tulkintaa). Hän sanoi: "Tämän maailman lapset menettelevät toisiaan kohtaan viisaammin (ovellammin, ”viisaammin” on virheellistä käännettä tulkintaa) kuin valon lapset. Minä sanonkin teille: hankkikaa väärällä rikkauksella ystäviä, jotka ottavat teidät iäsiin asuntoihin, kun tuota rikkautta ei enää ole.*

Otan tähän kohtia Lauri Thurénin Perusta 4/2025 lehdessä olleesta kirjoituksesta ”Jeesuksen vaikein vertaus?”

Tälle neljännelle vertaukselle on tarjottu pitkälti toistasataa erilaista selitystä. Useimmat niistä yrittävät pelastaa taloudenhoitajan tai Jeesuksen maineen. Useimpia selittelymalleja yhdistää kolme seikkaa.

- Ajatellaan, että rikas mies on peiteilmaisu Jumalasta. Ei Jeesuksen toisessa vertauksessa väärämielisestä tuomarista se tuomarikaan ole kuva Jumalasta (Luuk. 18:1-8).
- Vertausta lyhennetään tai täydennetään lauseilla; ”Jeesuksen aikana oli tapana että” tai ”arameassa tämä sana tarkoittaa että”, auttavat kääntämään mustan valkoiseksi. Tällaisella silmäkääntötempulla epärehellinen taloudenhoitajakin saadaan näyttämään rehelliseltä.
- Kolmanneksi selittelyt istuvat huonosti Raamatun tekstiin. Kun taloudenhoitajavertauksen sanomaksi väitetään miehen nopean reagointikyvyn suosittelua, lukija jää ihmettelemään, miksi isäntä kehuu lopussa juuri miehen epärehellisyyttä (*adikia*), ei suinkaan viisautta (Luuk. 16:8).

Nokkela tapa päästää taloudenhoitaja syytteestä on väittää, että hän vain perui laittomia korkoja, leikkasi omaa voittoa-osuuttaan tai paransi työnantajansa julkisuuskuvaa. Oikeasti mies leikkasi niin suuria summia, etteivät ne olisi

sopineet hänen omaksi palkakseen. Isännän hyvään tahtoon hän tuskin saattoi luottaa, sillä tämä oli juuri antanut hänelle potkut ilman mahdollisuutta puolustautua. Vaikea on myöskään uskoa, että vertaus kuvaisi pahan isännän kääntymystä, sillä päähenkilö on taloudenhoitaja.

Jeesus kertoo vertauksen tilanteessa, jossa fariseukset ja kirjanoppineet ovat juuri syyttäneet häntä ateriyhteydestä syntisten kanssa vaikka Jumala ei voi moista hyväksyä. Jeesus vastasi syytteeseen neljällä vertauksella. Neljännen vertauksen taloudenhoitajan lähtötilanne muistuttaa Jeesuksen omaa tilannetta fariseusten syytösten kohteena. Kun vertauksen taloudenhoitajaa syytetään isännän omaisuuden väärästä käytöstä, Jeesusta syytetään Mooseksen lain vastaisesta ja siksi väärästä Jumalan anteeksiannon käytöstä. Jeesusta syytettiin seuraavasta; ”Sinä käytät väärin fariseusten ja kirjanoppineiden hallussa olevaa Mooseksen lakia ja sitä selittäviä perinnäissääntöjä” (Matt. 23:1-2).

Matt. 23:1-2. ... *”Mooseksen istuin on nyt lainopettajien ja fariseusten hallussa.*

Jeesuksen tuhlajapoikavertaus ei näytä vaikuttaneen fariseuksiin. On kuin Jeesus nyt myöntäisi, että Hän, Jeesus, sittenkin tuhlaa ”taloudenhoitajana” fariseusten ja lainopettajien haltuun annettua Jumalan omaisuutta ilman heidän lupaansa eli tuhlajapoikavertauksen vanhemman veljen lupaa. Siinä vertauksessahan vanhempi veli omisti isänsä koko omaisuuden, isä oli vain jättänyt itselleen siihen käyttöoikeuden (eli isä toimi taloudenhoitajana). Julistaessaan syntisiä vanhurskaiksi Jeesus ja hänen oppilaansa todellakin toimivat Mooseksen lain ja fariseusten oppien vastaisesti (Mark. 2:5-7).

Mark. 2:5-7. *Kun Jeesus näki heidän uskonsa (paarinkantajien uskon), hän sanoi halvaantuneelle: ”Poi-kani, sinun syntisi annetaan anteeksi.” Mutta siellä istui myös muutamia lainopettajia, ja he sanoivat itsekseen: ”Miten hän tuolla tavalla puhuu? Hän herjaa Jumalaa. Kuka muu kuin Jumala voi antaa syntejä anteeksi?” (He eivät ymmärtäneet eivätkä hyväksyneet sitä, että Jumala itse oli Jeesuksessa Kristuksessa läsnä antamassa syntejä anteeksi.)*

Entä miten lause *”Ja Herra (herra) kehui epärehellisen taloudenhoitajan oveluutta (vilpillisyyttä)”* tulisi ymmärtää, sillä herra ei kehunut taloudenhoitajan oveluutta vaan nimenomaan tämän vilpillisyyttä. Tämän vuoksi ”herra” sana ei voi viitata Jeesukseen, vaikka vuoden 1992 raamatunkäännös antaakin niin ymmärtää (iso H-kirjain).

Ilkka Puhakka selittää tämän kunnia-häpeä käsitteen kautta.

Kun velalliset saivat kukin rahallisesti samansuuruisen ison summan anteeksi, kylässä järjestettiin juhlat. Juhlat olivat niin itsestäänselvyys, ettei sitä tarvinnut vertauksessa edes kertoa. Juhlat olivat vertauksen isännän kunniaksi, ei taloudenhoitajan. Taloudenhoitajahan oli menetellyt isännän laskuun. Isännällä oli nyt kaksi vaihtoehtoa. Joko hyväksyä taloudenhoitajan vilpillinen menettely, joka tuotti hänelle kunniaa tai yrittää mitätöidä se, jolloin isäntää olisi kirottu ja haukuttu. Kunnia ja häpeä ohjasivat niin paljon käyttäytymistä, että taloudenhoitaja saattoi jopa ennakoida isäntänsä toiminnan.

Vertauksen sanoma on: Jos maallinen isäntä kykenee kehuaan, miten hänen palvelijansa käyttää hänen omaisuuttaan, eikö sitten taivaallinen? Tällaista rinnakkain asettelua, maallinen / taivaallinen, Jeesus käyttää myös Luuk. 18:1-8, kertoessaan väärämielisestä tuomarista. Eli; julistakaa vain syntivelat anteeksi fariseuksilta ja lainopettajilta lupia kyselemättä. Niinhän Jeesus teki jo eläessään, ja kuollessaan ristillä Hän sovitti meidän syntivelkamme (Kol. 2:13-14).

Kol. 2:13-14. *Te olitte kuolleita rikkomustenne ja ympärileikkaamattomuutenne vuoksi, mutta Jumala teki teidät eläviksi yhdessä Kristuksen kanssa. Hän antoi meille kaikki rikkomuksemme anteeksi, hän kumosi meitä rasittavan velkakirjan kaikkine määräyksineen ja teki sen mitättömäksi naulitsemalla sen ristiin.* (Niin kuin epärehellinen taloudenhoitaja kumosi velallisten velkoja, Jeesus kumosi meitä rasittavan (synti)velkakirjan naulitsemalla sen ristiin.)

Jeesus ei kannusta kuulihoitajan käyttämään väärin toisten ihmisten omaisuutta tai rahoja vaan jakelemaan Jumalan anteeksiannon ilman Mooseksen lain antamaa lupaa. Vertauksen taloudenhoitaja on väärintekijä ja pysyy väärintekijänä. Hänet asetetaan Jeesuksen seuraajien roolimalliksi vain siinä, miten tulee antaa anteeksi. Heidän tulee tuhlata taivaallisen Isänsä omaisuutta tuhlajapoikavertauksen isän tavoin vastoin vanhemman veljen tahtoa ja näin auttaa sekä itseään ja muita syntisiä pääsemään kotiin / läisiin asuntoihin.

Tähän vertaukseen liittyen Jeesus jatkoi vielä puhettaan sekä opetuslapsilleen että fariseuksille;

Luuk. 16:10-17. *”Joka on vähimmässä luotettava, se on luotettava paljossakin, ja joka on vähimmässä vilpillinen, se on vilpillinen myös paljossa. Jos te ette luotettavasti hoida väärää rikkautta, kuka uskoo teille todellista? Ja jos te ette luotettavasti hoida toisen omaisuutta, kuka teille kerran antaa sen, mikä*

on teidän omaanne? Yksikään palvelija ei voi palvella kahta herraa. Jos hän toista rakastaa, hän vihaa toista; jos hän on liittynyt toiseen, hän halveksii toista. Te ette voi palvella sekä Jumalaa että mammonaa." Fariseukset kuulivat kaiken tämän. He olivat rahanahneita, ja niinpä he ivailivat Jeesusta ("nyripistivät Jeesukselle nenää"). Jeesus sanoi heille (fariseuksille): "Ihmisten edessä te olette olevinanne hurskaita, mutta Jumala tuntee teidän sydämenne. Se, mikä on ihmisten silmissä arvokasta, on Jumalalle iljetys. Lain ja profeettojen aika kesti Johannekseen asti. Siitä lähtien on julistettu hyvää sanomaa Jumalan valtakunnasta, ja jokaista vaaditaan tulemaan sinne. Mutta laista ei häviä piirtoakaan, enemminkin katoavat taivas ja maa.

Jos jollekin mahdollisesti jäi tästä neljännessä vertauksesta se kuva, että Jeesus hyväksyisi vilpillisyyttä maallisen omaisuuden hoidossa, sen Hän nyt poistaa. Vilpillisyyttä ei voi eikä saa käyttää edes Jumalan asian edistämiseksi.

Sananl. 12:22. *Petollista puhetta Herra ei siedä, sanansa pitävä on hänelle mieleen.*

Ps. 51:8. *Mutta sinä (Jumala) tahdot sisimpääni totuuden (totuutta sinä tahdot salatuimpaan saakka)*

Väärä rikkaus saa tässä Jeesuksen puheessa tietyn merkityksen. Kaikki sellainen rikkaus (omaisuus, asema tai ominaisuudet), jota ei käytetä Jumalan tahtomalla tavalla, on omaisuuden väärinkäyttämistä. *"Jos te ette luotettavasti hoida väärää rikkautta, kuka uskoo teille todellista?"*

Kannattaa muistaa, että me emme itse omassa ihmisviisaudessamme edes tiedä, millainen omaisuuden hoito tai ajankäyttö on oikeaa ja Jumalan tahdon mukaista. Me korotamme itseämme helposti samantyyppisellä lain kirjaimen noudattamisella kuin mitä Jeesuksen ajan fariseukset tekivät. Tai sitten me vajoamme pahempaan jos emme edes pyri noudattamaan lakia. Me tarvitsemme Jumalan Pyhän Hengen ohjaamaan toimintaamme ja valintojamme, myös sitä milloin ei ole oikea aika toimia tai valita.

Matt. 22:29. *Jeesus vastasi heille: "Te kuljette eksyksissä, koska ette tunne pyhiä kirjoituksia ettekä Jumalan voimaa. (Vasta kun Pyhä Henki saa avata meille Raamatun sanan ja ymmärryksen omista lahjoistamme ja heikkoudestamme, emme kulje enää eksyksissä. Jos kuitenkin vielä kuljemme, silloin olemme antaneet oman vanhan luontomme tehdä valinnat vastoin Hengen ohjausta. Kannattaa siis kulkea rukoillen.)*

Jatkaessaan puhetta fariseuksille ja lainopettajille Jeesus sanoi seuraavasti; *"Lain ja profeettojen aika kesti Johannekseen (Johannes kastajaan) asti. Siitä lähtien on julistettu hyvää sanomaa Jumalan valtakunnasta, ja jokaista vaaditaan tulemaan sinne."* Fariseukset ja lainopettajat eivät hyväksyneet sitä, että Jeesuksessa Kristuksessa, Messiaassa, oli alkamassa uusi aika. He eivät hyväksyneet sitä että Jumalan valtakunta oli jo tullut Jeesuksen Kristuksen myötä läsnä olevaksi ja että tämä Jumalan valtakunta oli nyt avoin jokaiselle, myös syntisille.

Se, mitä Jeesuksen läsnäolo sai Sakkeuksessa aikaan (Luuk. 19:7-10), kertoo meille jotain pelastuksesta ja siitä pelastuksen jälkeisestä muutoksesta, mitä Jeesuksen Kristuksen, meidän syntiemme vuoksi ristiinnaulitun Jumalan Pojan seura saa aikaan myös nykypäivän syntisessä.

Luuk. 19:7-10. *ihmiset ... sanoivat paheksuen: "Syntisen miehen talon hän otti majapaikakseen." Mutta Sakkeus sanoi Herralle kaikkien kuullen: "Herra, näin minä teen: puolet omaisuudestani annan köyhille, ja keneltä olen liikaa kiskonut, sille maksan nelinkertaisesti takaisin." Sen kuultuaan Jeesus sanoi häneen viitaten: "Tänään on pelastus tullut tämän perheen osaksi. Onhan hänkin Abrahamin poika. Juuri sitä, mikä on kadonnut, Ihmisen Poika on tullut etsimään ja pelastamaan."*

Jeesuksen ristinkuoleman jälkeen Jumalan valtakunta ei ollut enää fariseusten ja lainoppineiden hallussa vaan Jeesukseen uskovien (Matt. 21:43-46).

Matt. 21:43-46. *"Tämän takia minä (Jeesus) sanon teille, että Jumalan valtakunta otetaan teiltä pois ja annetaan kansalle, joka tekee sen hedelmiä. (Vain Pyhän Hengen sydämeensä saanut tuottaa Hengen hedelmää.) ... Nämä vertaukset (Matt. 21:23-46) kuultuaan ylipapit ja fariseukset ymmärsivät, että Jeesus puhui heistä. He olisivat halunneet ottaa hänet kiinni mutta pelkäsivät kansaa, koska se piti häntä profettana. (Seuraavana pääsiäisenä he toteuttivat aikeensa.)*